

en það, er greiða skal, má greiða í innskrípt við áreiðanlega verzlun, og skal **74** það vera greitt fyrir fardaga næstu eptir að niðurjöfnunin er gerð. 22. ágúst

11. gr.

Þá er óskilafjárverði er skipt milli hreppanna samkvæmt 47. gr. fjall-skilareglugjörðarinnar, skal farið eptir tiltölu þeirri, sem ræðir um í 10. gr.

12. gr.

Hver sem elur refi eða yrðlinga og missir þá úr gæzlu skal greiða 20 króna sekt fyrir hvert dýr, er sleppur, nema hann færi sönnur á, að því hafi verið náð aptur.

13. gr.

Brot gegn reglugjörðarviðauka þessum varða sektum, 1—200 króna, er renna í sjóð þess hrepps, er þau eru framin í. Með mál útaf þeim brotum skal farið sem almenn lögreglumál.

14. gr.

Reglugjörð fyrir Borgarfjarðarsýslu 5. sept. 1885 um notkun afrjetta o. s. frv., 44.—54. gr. og viðauki við þá reglugjörð 4. ágúst 1888 11. gr. eru úr gildi numin.

Suðuramtið, Reykjavík 22. ágúst 1903.

Fyrir hönd amtsráðsins.

J. Havsteen.

Reglugjörð

75
5. ágúst

búnaðarskólans á Eiðum.

1. gr.

Tilgangur skólans er að kenna ungum mönnum, einkanlega úr Múlasýslum, bóklega og verklega búfræði, og sje þó aðaláherzlan lögð á hina verklegu, einkum að æfa lærisveina vel í allri þeirri jarðyrkju, sem koma má að gagni og til hagnýtingar hjer á landi. Veita skal fræðslu í þeim gagnfræðisnámsgreinum, sem taldar eru í 25. gr. þessarar reglugjörðar. Það er og tilgangur skólans að gjöra tilraunir með sjerhvað það, sem orðið getur til umbóta og framfara í jarðrækt og búnaði, eptir því sem fjárkostur leyfir.

2. gr.

Til skólans er lagt gjald það úr jafnaðarsjóði Norður- og Austuramtsins, sem samkvæmt lögum 4. júní 1898 á að ganga til búnaðarskóla, og allur annar styrkur af almannafje, er veittur verður skólanum.

75

5. ágúst

Skólinn stendur undir yfirumsjón amtsráðsins í Norður- og Austuramtinu, og skal stjórn skólans senda ráðinu árlegan reikning yfir tekjur og gjöld hans til úrskurðar, og ennfremur árlega skýrslu um ástand skólans, kennsluna á honum og afstaðin burtfararpróf, svo og skólabúsreikning þann, er skólastjóri semur.

4. gr.

Báðar Múlasýslurnar eru stofnendur og eigendur skólans, að helmingi hvor, og bera eptir sama hlutfalli árlegan kostnað við hann. Sýslunefndirnar skipa skólastjórn og útvega fje til skólans. Þær fela og þeim sýslumanninum, sem skólastjórn og skóli á hægra að ná til, að innheimta tekjur þær, sem nefndar eru í 2. gr., og að útborga peninga þessa eptir ávísun skólastjórnarinnar.

Sýslunefndirnar kjósa 2 endurskoðunarmenn til 3. ára í senn til að endurskoða reikninga skólans, sbr. 7. og 14. gr. Sýslunefndir skera úr kærnum og ágreiningi milli skólastjóra og skólastjórnar.

5. gr.

Í stjórn skólans eru 3 menn, sem kosnir eru á sameinuðum sýslufundi beggja Múlasýslanna til 3 ára í senn, frá 15. september að telja, og skulu þeir vera kjörgengir í sýslunefnd. Stjórnin kýs sjálf formann sinn.

6. gr.

Skólastjórnin ræður skólastjóra, sem jafnframt er aðalkennari skólans, svo og aðstoðarkennara, hún ræður og bústýru til skólans í samráði við skólastjóra. Ráðningu þessari má segja upp af beggja hálfu, stjórnar og kennara eða bústýru með 6 mánaða fyrirvara. Með sama fyrirvara getur sameinaður sýslufundur sagt upp þessum starfsmönnum.

7. gr.

Skólastjórnin semur við árslok hvert ár sundurliðaðan reikning yfir tekjur og gjöld skólans á liðna árinu og sendir amtinu, og áætlun um tekjur og gjöld hans á næsta ári og sendir hana oddvitum sýslunefndanna ásamt afriti af reikningnum. Hún gjörir tillögur um, hve mikið fje skólinn þarfnast af sýslunum það árið, og ávísar peningum skólans upp í útgjöld hans samkvæmt 4. gr. Reikningsár skólans er frá 6. júní til 6. júní.

8. gr.

Skólastjórnin ákveður, hve margir piltar fá inntöku á skólann. Hún semur og í samráði við skólastjóra reglur um það, sem þörf er á við skólann og ekki er tekið upp í reglugjörð þessa.

9. gr.

Skólastjórnin ákveður laun skólastjóra, aðstoðarkennara og bústýru, þó mega laun þessi ekki fara fram úr 1200 kr., 500 kr. og 200 kr., og ávísar launum þeirra 1. oktbr. og 1. júní að helmingi í hvort sinn.

Laun hins núverandi skólastjóra skulu eins og áður vera 1400 krónur.

10. gr.

75

Skólastjórnin úrskurðar ágreining milli skólastjóra og pilta og vísar pilt- 5. ágúst um úr skóla, ef sakir eru til.

11. gr.

Skólastjórnin tilnefnir prófdómendur við próf á skólanum.

12. gr.

Skólastjórnin hefir stöðugt eptirlit með því, hvernig fram fer á skólanum, bæði að því er kennslu, hegðun pilta og búnaði viðvíkur, heldur með sjer fundi í því skyni á bentugum tímum. Í fardögum skal hún ár hvert skrásetja og virða alla eign skólabúsins, dauða og lifandi. Hafi eitthvað misfarizt fyrir vanhirðingu eða skort á eptirliti, heldur hún virði þess eptir af launum skólastjóra. Skólastjórnin ber ábyrgð á gjörðum sínum gagnvart sýslunefndunum.

13. gr.

Laun skólastjórnamanna eru 4 kr. fyrir hvern dag, sem þeir eru að heiman í þarfir skólans. Auk þess borgun fyrir ritföng og ritstörf heima hjá sjer eptir reikningi. Sömu þóknun fá endurskoðunarmenn.

14. gr.

Skólastjóri hefir á hendi stjórn skólabúsins og reikningshald þess. Hann ræður hjú skólans. Hann ábyrgist að búið líði ekki hnekki fyrir óskynsamalega heyásetning eða vanhirðingu gripa. Hann byggir út jarðir skólaeignarinnar og innheimtir eptirgjöld þeirra. Hann hefir og innheimtu og reikningsbald kirkjunnar á hendi.

15. gr.

Aðstoðarkennari hefir á hendi kennslu pilta undir yfirstjórn skólastjóra, bæði í bóklegum og verklegum námsgreinum. Hann skal hafa fengið meiri þekkingu og æfingu í öllu, sem kennt er, heldur en heimtað er af piltum til burtfararprófs. Hann skal og aðstoða skólastjóra, þegar þörf er á, í verkstjórn, sem og vera í hans stað í fjarveru hans eða forföllum, þegar skólastjóri kveður hann til þess.

16. gr.

Bústýra stjórnar skólabúinu innanstokks undir yfirstjórn skólastjóra. Hún er háð reglugjörð skólans, svo og öllum þeim reglum, sem skólastjóri eða skólastjórn skipa fyrir á skólanum.

17. gr.

Bæði skólastjóri, aðstoðarkennari og bústýra hafa hús, fæði og ljós ókeypis, auk launa þeirra, sem nefnd eru í 9. gr.

18. gr.

Skólaárið er frá 3. maí til jafnlengdar næsta ár, og skólatíminn 2 ár. Leyfa má þó piltum að vera þriðja árið, ef óskað er.

75

5. ágúst

19. gr.

Umsóknarbrjef pilta þeirra, er sækja um skólann, skulu ætíð vera komin til skólastjóra um miðjan marz og skal þeim fylgja vottorð prests og hreppstjóra um góða hegðun, nægilegan vinnuþroska, að þeir sjeu vellæsir, sæmilega skrifandi, nokkuð að sjer í reikningi og skilji auðveldða dönsku. Sjeu heilsugóðir og vanir almennri sveitavinnu.

Jafnadarlegast fá piltar ekki inntöku á skólann yngri en 18 vetra, og eru þeir skyldir að vinna þar alla vinnu, er fyrir kemur. Sje þröngt á skólanum, sitja piltar úr Múlasýslum fyrir inntöku.

20. gr.

Með umsókn sinni um inngöngu á skólann skuldbinda lærisveinar sig til að vera þar hinn ákveðna skólatíma (2 ár). Fari lærisveinn frá skólanum án gildra orsaka áður en sá tími er liðinn, skal hann endurborga kostnað þann, er skólinn hefir haft af honum eptir því, sem skólastjórn ákveður og innheimtir hún gjaldið.

21. gr.

Lærisveinar eru skyldir að taka þátt í öllum heimilisstörfum, svo sem alls konar jarðrækt, heyvinnu, húsabyggingum, móskurði, smíði, aðdráttum, fjallgöngum o. s. frv. Til skiptis skulu þeir og taka þátt í gripahirðingu á vetrum. Eigi má þó hafa neinn lærisvein til sendiferða meir en svarar 2 vikum á ári. Lærisveinar skulu sýna skólastjóra eða þeim, sem verkstjórn kann að vera falin, hlýðni og trúmennsku við þessi störf, eins og í öllu öðru.

22. gr.

Námssveinar fá ókeypiss á skólanum húsnæði, kennslu, hita, ljós, þvott, þjónustu, skæðaskinn og hollt og nægilegt fæði, en bækur og ritföng verða þeir að kaupa sjerstaklega; skal það ætíð til sölu á skólanum.

23. gr.

Gefið getur skólastjóri lærisveinum burtfararleyfi um stuttan tíma.

24. gr.

Verkleg kennsla fer fram sumar og vetur, en bókleg aðeins frá 1. nóvember til 30 apríl, og skal til þess verja 5—8 stundum hvern virkan dag. Þann tíma sem hin bóklega kennsla fer fram, má eigi verja til vinnu, sbr. 20. og 24. gr., meira en 3—4 stundum að jafnaði á dag. Taka má úr daga frá bóknámi, þegar þörf krefur til heimilisstarfa, samkv. 21. gr.

Vinnutími pilta við heyskap skal að jafnaði vera 12 stundir á dag, en við jarðyrkjustörf og aðra vinnu vor og haust 10 stundir fyrir utan matmálistíma.

25. gr.

Verklega skal kennt:

1. Notkun hinna nauðsynlegustu jarðyrkjuverkfæra (plógs, herfis, hestareku, kerru o. s. frv.).

2. Meðferð og notkun áburðar.
3. Þúfnasljettun.
4. Garðahleðsla.
5. Skurðagjörð til vörzlu og vatnsveitinga.
6. Ræktun mat- og sáðjurta.
7. Gripahirðing og mjaltir.
8. Smíði á algengum búshöldum og aðgjörð á einföldum jarðyrkjuverkfærum.
9. Land- og hallamæling.
10. Verkstjórn.

26. gr.

Bóklega skal kennt:

1. Íslenzka.
2. Ágrip af náttúrufræði (dýra-, grasa-, efna- og eðlisfræði).
3. Jarðyrkjufræði (um eðli og samsetning jarðtegunda, áburð, túnrækt, garðyrkju, framræzlu, áveitu o. s. frv.).
4. Húsdýrafræði (um kvikfjarrækt og um sjúkdóma húsdýra og ráð við þeim).
5. Búnaðarhagfræði og búreikningagjörð.
6. Ágrip af rúmmálsfræði, land- og hallamæling.
7. Reikningur (brot, þríliða, prósentu- og rentureikningur og að draga út kvaðratrót).
8. Dráttlist: að gjöra uppdrætti af landi, húsum og verkfærum.
9. Danska, meðan ekki er kostur á íslenskum kennslubókum.
10. Ágrip af landafræði Íslands í yngri deild.

27. gr.

Vorpróf skal árlega haldið við skólann yfir yngri deildinni og burtfararpróf yfir hinni eldri um mánaðamótin apríl og maí í hinum bóklegu fræðum, en burtfararpróf í verklegum námsgreinum skal haldið haustinu áður. Við burtfararpróf eru 2 prófdómendur, er skólastjórn nefnir.

28. gr.

Við burtfararpróf skal gefa sjerstakar einkunnir.

A. Í verklegum námsgreinum.

1. Fyrir þúfnasljettun og plægingu.
2. Fyrir garðhleðslu og vörzluskurðagjörð.
3. Fyrir framræslu og veitugjörð.
4. Fyrir landmæling og hallamæling.
5. Fyrir garðrækt.
6. Fyrir gripahirðingu.
7. Fyrir verkstjórn.
8. Fyrir starfsemi, reglusemi og dugnað.

Í þeim námsgreinum, er prófdómendur geta eigi um dæmt, ákveða kennarar einkunnir eptir þekkingu sinni á kunnáttu lærisveinanna.

75

B. Í bóklegum námsgreinum:

5. ágúst
1. Fyrir náttúrufræði (allar tegundir).
 2. Fyrir jarðyrkjufræði: meðferð áburðar, túurækt, framræslu og veitugjörð.
 3. Fyrir ræktun mat- og sáðjurta.
 4. Fyrir húsdýrafræði og kvikfjárrækt.
 5. Fyrir búnaðarhagfræði og búreikningagjörð.
 6. Fyrir rúmmálsfræði, land- og hallamæling.
 7. Fyrir reikning.
 8. Fyrir dráttlist.

29. gr.

Hinar sjerstöku einkunnir eru: ágætt, dável, vel, lakl., illa og afarilla, eða í tölum 6, 5, 4, 3, 2, 1. Ákveða má tölurnar fyrir neðan 6 nákvæmara með brotonum $\frac{1}{3}$ og $\frac{2}{3}$.

Allar hinar sjerstöku tölueinkunnir skal leggja saman og deila með einkunnafjöldanum. Tala sú, sem kemur út við deilinguna, er reiknuð með 2 desímölum og sýnir það aðaleinkunnirnar, en aðaleinkunnirnar eru: ágætt (6—5,50), dável (5,49—4,50), — vel (4,49—3,50), laklega (3,49—2,50). Sá, sem ekki nær aðaleinkunninni 3,50, hefir ekki staðizt prófið.

30. gr.

Hverjum þeim lærisveini, sem staðizt hefir burtfararpróf, gefur skólastjóri burtfararskirteini, og skal í því tilgreina aðaleinkunn þá, sem hann hefir fengið við prófið, svo og aðaleinkunnirnar í hinum einstöku námsgreinum. Þar skal og skólastjóri gefa einkunn fyrir iðni við bóknám, sem þó hefir engin áhrif á aðaleinkunnina. Lýst skal og hegðun lærisveinsins að öðru leyti.

Sá lærisveinn, sem eigi hefir staðizt burtfararpróf, getur fengið vottorð skólastjóra um veru sína á skólanum.

31. gr.

Reglugjörð þessi skal eptir að amtsráðið hefir samþykkt hana og landshöfðingi staðfest hana, prentuð í B-deild Stjórnartíðindanna.

32. gr.

Með þessari reglugjörð, sem gildir frá 15. septbr. 1903, er felld úr gildi reglugjörð Eiddaskólans frá 11. desember 1888.

33. gr.

Breyting á reglugjörð þessari skal því aðeins gild að meirihluti sýslunefndarmannanna á lögmætum sameiginlegum fundi samþykki hana og amtsráðið staðfesti hana.

**

**

**

Framanskráð reglugjörð, er samin er af sýslunefndunum í Múlasýslum og samþykkt af amtsráði Austuramtsins, er hjer með staðfest.

Reykjavík, 5. ágúst 1903.

Landshöfðinginn yfir Íslandi.

Magnús Stephensen.

Jón Magnússon.